

SKAITYTOJA

Mamos ir tėčiai – keistuoliai. Net kai vaikelis – šlykščiausias šuneika pasaulyje, jie mano, kad jis nuostabus.

Kai kurie tėvai visiškai beviltiški. Apakinti susižavėjimo savo atžala, jie galvą guldo, kad vaikas genialus.

Tiesą sakant, tai nėra itin blogai. Taip jau sutvarkytas pasaulis. Tik kai tėvai pradeda mums pasakoti, koks talentingas jų bjaurus palikuonis, imame šaukti: „Dubenį, greičiau dubenį! Tuoj vemsiu!“

Nuo išdidžių tėvų pastailų ypač kenčia mokytojai, bet jie paprastai atsigriebia, kai trimestro pabaigoje ateina laikas rašyti charakteristikas. Jei būčiau mokytojas, sukurpčiau keletą šmaikščių paskvilių apkiautusiems tėveliams. „Jūsų sūnus Maksimilianas, – parašyčiau

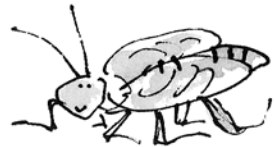

aš, – yra visiškas netikša. Tikiuosi, turite kokį šeimos verslą, kur galėtumėte jį įtaisyti, kai baigs mokyklą, nes niekur kitur darbo jis, aiškus daiktas, negaus.“ O jei tą dieną būčiau nusiteikęs lyriškai, galbūt parašyčiau: „Neįtikėtina, bet tiesa: žiogų klausos organai yra pilvelio šonuose. Jūsų duktė Vanesa, sprendžiant iš žinių, jos įgytų ši trimestrą, klausos organų apskritai neturi.“

Galbūt paieškočiau retesnių pavyzdžių iš biologijos ir parašyčiau: „Cikada šešerius metus kiūto po žeme kaip lerva ir vos šešias dienas laisvai gyvena po saule ir dangumi. Jūsų sūnus Vilfredas jau pratūnojo mokykloje šešerius lervos metus, ir mes vis dar laukiame,

kada jis išsiris iš lėliukės.“ Ypač bjauri mergiūkštė galbūt paskatintų mane parašyti: „Fiona tokia pat šalta gražuolė kaip ledkalnis, bet, priešingai nei ledkalnis, gelmėse ji nieko neslepia.“ Ko gero, man patiktų rašyti klasės pašlemėkų charakteristikas. Bet užteks apie tai. Pasakoju toliau.

Pasitaiko tėvų, kurie elgiasi atvirkščiai – visiškai nesidomi savo vaikais. Be abejo, šie daug blogesni už dievintojus. Kaip tik tokie buvo ponas ir ponia Kiečiai. Jie turėjo sūnų vardu Maiklas ir dukrą vardu Matilda, ir neabejojo, kad vaikai, ypač Matilda, ne ką geresni

už šašą. Šašas – toks daiktas, kurį esi priverstas pakeš-
ti, bet neamžinai: ateina laikas, kai gali jį nukrapštyti

ir sprigtelėjęs atsikratyti. Ponas ir ponia

Kiečiai nekantriai laukė tos dienos, kai
galės nusikrapštyti dukrelę ir sprigtelėję
atsikratyti, ir geidavo, kad vaikas apsi-
gyventų ne arčiau kaip kitoje grafystė-

je. Blogai, kai tėvai paprastą vaiką laiko
šašu ar skauduliu, bet dar blogiau, kai vai-
kas nepaprastas, kitaip tariant – jautrus ir
protingas. Matilda buvo jautri ir labai pro-
tinga, turėjo tokią gerą galvą ir taip greitai
visko išmokdavo, kad į jos gabumus būtų

atkreipę dėmesį net bukiausi tėvai. Bet ponas ir ponia
Kiečiai buvo tokie mulkiai ir taip paskendę savo rei-
kaluose, kad nepastebėjo, kokia nepaprasta
jų duktė. Tiesą sakant, abejoju, ar būtų
pastebėję, jei ji būtų paršliaužusi namo
sulaužyta koja.

Matildos brolis Maiklas buvo toks
kaip visi vaikai, bet jo sesuo, kaip minė-
jau, buvo tokia, kad akis išsprogintum.
Pusantrų metų ji taisyklingai kalbėjo ir
mokėjo tiek žodžių, kiek vartoja daugu-
ma suaugusiųjų. Tėvai, užuot džiūgavę, vadino ją pa-
tauška ir bambėdavo, kad mažos mergytės turi laikyti
liežuvį už dantų.

Trejų metų Matilda išmoko skaityti iš laikraščių ir žurnalų, kurie mėtėsi namie. Ketverių metų ji skaitė greitai, gerai ir, savaime suprantama, užsigeidė knygų. Vienintelė šios apsišvietusios šeimos knyga buvo motinos „Valgių gaminimas“, ir duktė, perskaičiusi ją nuo a iki zet ir visus receptus išmokusi atmintinai, nusprendė, kad nori įdomesnių skaitinių.

– Tėti, – paprašė ji, – ar negalėtum man nupirkti knygos?

– *Knygos?* – pakartojo šis. – Kurių velnių tau prirėikė knygos?

– Skaitysiu, tėti.

– Rūpus miltai, o kuo tau netinka televizorius? Turim puikų trisdešimties centimetrų įstrižainės televizorių, o jai parūpo knygos! Aikštinga mergiotė!

Beveik kiekvieną šiokiadienio popietę Matilda likdavo namie viena. Jos brolis (penkeriais metais vyresnis) išeidavo į mokyklą, tėvas – į darbą, o motina išvažiuodavo lošti bingo į kitą miestelį už trylikos kilometrų. Poniai Kietei galva buvo pramušta dėl bingo ir ji lošdavo penkias popietes per savaitę. Tą dieną, kai tėvas atsisakė nupirkti Matildai knygą, ji viena išsiruošė į viešąją miestelio biblioteką. Atėjusi pasakė bibliotekininkei poniai Felps savo vardą ir paklausė, ar galėtų čia pasėdėti ir paskaityti. Ponia Felps šiek tiek nustebo, kad tokia maža mergytė atėjo be tėvų, bet mielai leido.

– Prašom pasakyti, kur vaikiškos knygos? – paklausė Matilda.

– Apatinėse lentynose, – paaiškino ponია Felps. – Gal paieškoti tau gražios knygelės su daugybe paveikslukų?

– Ačiū, ne, – atsakė Matilda. – Pati išsirinksiu.

Nuo tos dienos kiekvieną popietę, kai tik mama išvažiuodavo lošti bingo, Matilda tipendavo į biblioteką. Tik dešimt minučių kelio, o paskui ji dvi nuostabias valandas tyliai sėdėdavo jaukiame kampelyje, rydama vieną knygą po kitos. Perskaičiusi visas vaikiškas knygas, ji pradėjo vaikščioti po biblioteką ir ieškoti kitų skaitinių.

Ponia Felps, jau keletą savaitių neatplėšianti nuo jos akių, pakilo nuo stalo ir priėjo.

– Gal tau padėti, Matilda? – pasiteiravo ji.

– Nežinau, ką dabar skaityti, – tarė Matilda. – Perskaičiau visas vaikiškas knygas.

– Turi omenyje – peržiūrėjai paveikslėlius?

– Taip, bet ir knygas perskaičiau.

Ponia Felps pažvelgė į Matildą iš savo ūgio aukštybių, bet Matilda, užvertusi galvą, žiūrėjo į ją ir akių nenudūrė.

– Vienos labai prastos, – tarė Matilda, – bet kitos nuostabios. Man labiausiai patiko „Paslaptingas sodas“. Šioje knygoje iš tiesų daug paslapčių. Užrakinto kambario paslaptis, sodo už aukšto mūro paslaptis.

– Kiek tau metų, Matilda? – paklausė ji.

– Ketveri ir trys mėnesiai.

Ponia Felps dar labiau apstulbo, bet buvo nekvaila ir neišsidavė.

– Kokią knygą dabar norėtum skaityti? – paklausė ji?

– Labai gera, kurią skaito suaugusieji, – atsakė Matilda. – Garsią. Nė vieno pavadinimo nežinau.

Ponia Felps neskubėdama ėmė žvalgytis po lentynas. Nelabai numanė, ką pasiūlyti. Kaip išrinkti garsią suaugusiųjų knygą ketverių metų mergaitei? Pirmiausia jai toptelėjo pasiūlyti meilės romaną, kuriamą penkiolikmetėms moksleivėms, bet pro tą lentyną ji kažkodėl praėjo.

– Pamėgink šitą, – galų gale pasakė. – Ji labai garsi ir labai gera. Jei per stora, pasakyk, surasiu plonesnę ir lengvesnę.

– Čarlzas Dikensas. „Didieji lūkesčiai“, – perskaitė Matilda. – Mielai pamėginsiu.

– Žinoma, pamėgink.

Kelias popietes ponია Felps beveik nenuleido akių nuo mažosios mergytės, valandų valandas sėdinčios dideliame krėse skaityklos gale su knyga ant kelių: ją laikyti rankose Matildai buvo per sunku, todėl skaityti teko pasilenkus. Keistas tai buvo vaizdas: mažutė tamsiaplaukė mergytė sėdi krėse, nesiekdama kojomis grindų, pakerėta nepaprastų Pipo nuotykių, senosios panelės Havišam voratinkliais aptrauktų namų ir didžiojo pasakotojo Dikensso žodžių. Skaitytoja krustelėdavo tik retkarčiais atsiversti kito lapo, ir ponია Felps visada nusimindavo, kai ateidavo laikas ištarti: „Jau be dešimt penkios, Matilda.“

Pirmą savaitę, kai Matilda tik pradėjo lankytis bibliotekoje, ponია Felps paklausė:

– Ar mama kasdien tave čia atsiveda ir parsiveda?

– Mano mama kasdien po pietų važiuoja į Eilzberį lošti bingo, – atsakė Matilda. – Ji nežino, kad ateinu čia.

– Bet taip negerai, – tarė ponis Felps. – Verčiau atsiklausk jos.

– Verčiau neatsiklausiu, – atsakė Matilda. – Ji mano, kad skaitymas kenksmingas. Tėtis irgi.

